

моконтроль і самоконтроль у роботі всієї аудиторії, а може використовувати їх в індивідуальній роботі студентів. Даючи завдання на самоконтроль окремим студентам, він диференціює навчальну роботу і має можливість займатися в цей час з іншими студентами іншою роботою. Наприклад, давши завдання на самоконтроль добре встигаючим по предмету студентам, він зможе більш ретельно відпрацьовувати складний матеріал з іншими, або дати більше тренувальних завдань тим студентам, що не встигають по предмету, або перевіряти з іншими завдання, подібні тим, що дані на самоконтроль, тобто привчати до самоконтролю.

Отже, взаємоконтроль та самоконтроль студентів забезпечує функціонування внутрішнього зворотного зв'язку в процесі навчання, отримання студентами інформації про повноту і якість вивчення матеріалу, міцності сформованих умінь і навичок, труднощах і недоліках, які виникли. Самоперевірка має велике психологічне значення, стимулює навчання. З її допомогою студент реально переконується в тім, як він оволодів знаннями, перевіряє правильність виконання завдань шляхом зворотних дій, оцінює практичну значимість результатів виконаних завдань, вправ, методик тощо.

*Мачуський В. В., старший викладач  
кафедри теорії та історії держави і права*

## **АУДИТОРНА РОБОТА ВИКЛАДАЧА: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ**

Інтеграція вищої школи України до Європейського простору зумовлює необхідність вдосконалення форм організації навчального процесу і видів навчальних занять.

Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є: лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація.

Одним із дієвих засобів підвищення якості вищої освіти є оптимізація аудиторної роботи викладача. Досягнення зазначеної мети об'єктивно неможливе без ґрунтовного дослідження історії аудиторної роботи викладача.

З'ясування історичних аспектів виникнення, становлення і розвитку аудиторної роботи викладача дозволить правильно оцінити і зрозуміти сучасний стан такої роботи, визначити напрямки її подальшого вдосконалення.

У стародавні часи знання були надбанням невеликої групи населення і мали сакральний характер. Для ранньої античності є характерною усна форма передачі знання і тільки гідним. Так, Сократ не залишив жодної письмової праці. Олександр Македонський дорікав Аристотелю за опублікування усного і прихованого вчення, призначеного тільки для небагатьох обраних. З часом знання викладаються у письмовій формі, але одним із основних видів занять у давньогрецьких школах є бесіда.

В середньовічних університетах застосовуються лекції (лат. *Lectio* — читати) в аудиторіях (лат. *Auditorium* — місце для слухання). Професор читав книгу і надавав пояснення. Поряд з цим характерним є проведення диспутів.

У сучасному інформаційному суспільстві конспект студента перестав бути єдиним джерелом знань, а викладач став лише одним із учасників навчального процесу.

З огляду на викладене, видається доцільним запропонувати більш широко застосовувати у навчальному процесі нетрадиційні види лекцій: лекцію-бесіду і лекцію-диспут.

Лекція-бесіда допускає запитання студентів і висловлювання ними власних думок. У результаті впливу викладача на аудиторію лекція-бесіда може перетворитись на лекцію-диспут. У процесі диспуту бесіда набуває полемічного характеру, відбувається зіткнення думок і пошук аргументів для поглибленого аналізу проблеми.

*Медвідь Л. А., канд. пед. наук, доц.,  
кафедра педагогіки та психології*

## **ПРОВІДНІ НАПРЯМИ АУДИТОРНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТАМИ У ВИЩОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

*Постановка проблеми.* Актуальність теми зумовлена інноваційними освітніми викликами, які пов'язані з процесами глобалізації та інтеграції, що вимагають від вітчизняного педа-